

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Illustrissimi Nicætæ facinus paulò fusiùs narratum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

N I C E T A S,

S E V

TRIVMPHATA

INCONTINENTIA.

L I B E R P R I M V S.

CAPVT PRIMVM

SERMONIS INGRESSVS.

Parthenius & Aedesimus colloquuntur.

PARTHENIUS. In manu mihi erat his diebus Hieronymus, ille linguarum totiusque antiquitatis doctissimus scriptor, & Orbis Oraculum, de quo non immerito ferebatur illud: *Neminem scisse quod HIERONYMVS ignoraret.*

AEDESIMVS. Breviter simul & copiose laudas doctorem laude dignissimum, cuius si vel epistolas solum evolvas, magnam eruditionis thesaurum inuenies eruendum. PARTH. Has ipsas legi, quibus libro tertio miscet res gestas Pauli primi anachoreta, ubi mentionem inijcit Aegyptii juvenis, cujus heroicam virtutem, nulla, putem, unquam saecula satis obstupescunt. ADES. Hoc ipsum non ita pridem, & legi, & pæne in saxum steri. Quid nos, Partheni, ad Heroas istos? PARTH. Ita est; sed quæso te, si quidem plura super hoc liber disserere, hanc tu mihi sellam occupa, sedentes captum sermonem pertexemus, nam novi te è gente Peripatericorum non esse, & Dion olim purat, uti arcum & lyram, ita & homines quiete vigere, & Stagirita scitum est: *sedendo & quiescendo animum sibi prudentem.* ADES. Sed num, Partheni, de Castitate disertur quis quies adeo est commendanda? nosti illud de Aegystho adultero: *desilio sus erat.* PARTH. Quietem, mi Aedesime, non otium, non desidiam suasi. Sed ad rem, & NICETÆ nostri palæstram propius inspiciamus. ADES. Sed hac lege, ut tu mihi Theseus sis per omnem hunc explicandi labyrinthum. Ego Hieronymum sumo, & ad verbum lego, te auditorus interpretem.

§. I.

Alium juvenili ætate florentem, in amoenissimos hortulos præcepit abduci: ibique inter candentia lilia & rubentes rosas, cum leni murmure aquarum iuxta serperet rivus, & molli sibilo arborum folia ventus præstringeret, super extractum plumis lectum resupinari iussit: & ne se inde posset excutere, blandis serico nexibus irretitum relinquit. Quod cum, recedentibus cunctis, meretrix speciosa venisset, cepit delicatis colla stringere complexibus, ut corpore in libidinem concitato, se victrix impudica superjaceret. Quid ageret miles Christi, & quod se conferret, nesciebat. Quem tormenta non vicerant, superaret voluptas? Tandem cælitus inspiratus, præcisam mortu linguam, in osculantis se

Stratagemata continentie studendum.

A faciem expuit: ac sic libidinis sensum, succedens doloris magnitudo superavit. PARTH. O factum, Superi, omnibus retro sæculis inauditum! omnibus post sæculis obstupescendum! Hoc est pugnare, hoc vincere, hoc triumphare! Eandem ego historiam ex Nicephoro verbis non nihil aliis, conscripsi nuper. Exercendo Sylo, lib. an. 255. bérne audire? ADES. Libet quàm maximè. Milles hoc mihi narra, nunquam satiabis has aures. PARTH. Ergo recitare jubes? ADES. Et jubeo & volo: recita. PARTH. Ergo animum & aures advertete.

CAPVT II.

Illustrissimum NICETÆ facinus paulo fusius narratum.

Iacet priscum ævum sui Anaxarchi libertatem, qui in vinculis tortus, linguam dentibus præcisam, in tyranni os expuit. Ne superbi, mi Anaxarche: Viros ego tecum vel cum Mutio, aut Aquilio, aut Regulo comparem? pueri & muliercule nostræ, vobis saepe non pares tantum, sed superiores longe, & vel in arctissimis vinculis liberiores sunt. Satis id ostendit Aegyptius ille juvenis, NICETAS, cujus plus quàm heroicam libertatem & fortitudinem, nemo satis, non dicam, laudet, sed nec miretur satis. Felicem te, dicebat Rex Macedo de Achille, qui virtutis tuæ præconem nactus es Homerum; idem ego de hoc juvene verius: Felicem te, NICETA, qui tuæ virtutis panegyristen nactus es Hieronymum. Et videte mihi obsecro inter quot & quàm invidiosas catenas, libertatem suam sit professus, castissimus hic Achilles noster, cui longè periculosior scena fuit instructa quàm socio. Lectus erat supra omnem Sardana-pali plumam & Heliogabali olorumam culeitram mollis & delicatus; in hunc abjectus juvenis, non ferreis sed bombyciniis vinculis ligabatur. Jam actum esse dixisses de retinendâ pudicitia inter tot insidias. Circum circa Voluptas sua invitamenta disponebat, quibus pudica mens suæ castitatis propositum vix potuit non vendere. Stabant foliorum gemine renidentes arbores, quæ cum hilari odore gratas diffundebant umbras, & clementi brachiorum motu dulces susurrus obsibilabant. Has inter loquax rivulus & omni crystallo nitidior errantibus ludebat aquis, & querulo rore lapillos vexabat. Unde pæne musico concentu pullabatur. Utrinque flores & copiosa Zephyri familia. Hinc è vitridi prato argentea ridebant lilia, illinc purpurascens rose promicabant; istinc Narcissorum nivem & ebur, Hyacinthorum sanguis & aurum acuebat; ventulus ab omni parte placidissimus aspirabat. Heu! quid facies Christiana libertas? undique ad voluptatem invitatis; in tot

horum lasciviam, in tanta odoris fragrantia; & invitatrici huic voluptati resistes? & quomodo tot pedicas abruptas? En, adreptam etiam pecculantem vultu femina, quae tot in te faciet vincula, quot verba, & ut basiliscus solis oculis necabit. Heu, miserande juvenis! Quomodo ab hac te viperam servabis illa? nulli unquam sua magis captiva fuit libertas quam tibi. Oculis aperis? a formam tibi laqueus est. Hos claudis? aures patent, per quas veneni satus insillitur. Sed neque manus pugnis, aut pedes calcibus castitati tuae succurrere queunt. Ah! amissa videtur integritas, & expugnatum tot machinis pudicum pectus. Credibilis videtur, Romanam parricidam in culcum cum cane, serpente, gallo gallinaceo atque simia insutum, a vulnere servari posse innoxium, quam te, o juvenis miserande, a libidinis peste immunem. Quidquid agas, constrictus teneris, nec pater vel spes evadendi ulla. Lascivus Cupido ab omni parte tibi imminet, atque jam jam, quod in te venenavit telum, emittet. At, ante victoriam cecinit triumphum Venus, reperit consilium Christianus hic Athletes, in letali hac arena. Invenit sibi viam, qua victrix Castitas hostem suum triumpharet. Nam, dum sic undique oppressus juvenis vicinissimum periculum contueretur. Quin, ait ipse secum, exurgis laete pudor, & quibuscumque potes armis, te ipsum defendis? sola lingua vinculum non sentit. Recte est: lingua mihi telum erit: malo esse mutus, quam parum castus. Dixit, & generosissimo vulnere, mediam sibi linguam praemordit, eamque in frontem lupae qua fronte caruit, sanguinolentam ejaculatus est. O NICETA, o macte virtutis & animi juvenis! qui tot ex Ore compedes rupisti, & virginis pudoris libertatem, in tutum asseruisti, fauce pro pharetra, lingua pro sagitta fortissimè usus.

§. I.

DES. O caelum, o terra, & o maria Neptunil quid simile in omni historia, profana & facta; veteri, nova, Romana, Graeca reperire est? verè huic juveni acclamari potuit FACTVM BONVM, factum admirandum, praesigne, obstupefendum. Nihil ad hoc Lacon ille adolescens fecit, qui bello captus, identidem clamabat, non serviam: & ut primum iustus servili & contumelioso ministerio fungi, illisum parieti caput rupit. Quid Mutii dextera ardenti foculo castigata? Sed neque sicam Lucretiae sanguine stillantem miror, casta illa esse voluit, cum castitatem amisit. P A R T H E. Habuit quidem & priscum avum magna Castitatis exemplar: Xenocratem laudo, Scipionem praedico, Alexandrum Macedonem ob hoc venero, Spurinam & Democlem admiror, solum N I C E T A M obstupefeco. Xenocrates, illius fuisse dicitur verecundia, ut si quid vel in bestiis impudici videre contingeret, aversis illud & retortis oculis continuò damnaret: Scipio commendatissimae formae virginem sponso, uti eam acceperat, intactam restituit, tam sui quam libidinis victor. Alexander Rex, Darii filias & conjugem, mirae elegantiae feminas, nec oculis quidem voluit attingere. Spurina proprii vultus elegantiam vulneribus confudit, ne alios ea ureret; Democles in bulliens ahenum insiluit ut stuprum effugeret. Uterque Castitatis generosus propagator; neuter tamen cum N I C E T A nostro conferendus. Et quia Circum hunc ingressi sumus, libetne pedem protollere, & qua possumus, hoc stadium emeriti? A E D E S. Vacamus ambo: nec est quod reculem, praesertim si tu manu ducas. P A R T H. Sed si errem, veniam dabis: incidi nuper in versiculos, pauculos illos, atque si verba species, parum delicatos & teretes, sed sensu opulentos, & nescio an brevis quid legeris, & simul utrius. Triplex illis inscriptio, nec nisi sex universonum sunt: En, recito:

INCONTINENTIAE ET LIBIDINIS INVITAMENTA.
Oria, Mensa, Libri, vaga Lumina, Verba, Sodales.

A Hec tolle, hanc minue, hos muta, haec claude, haec fuge, vita hos.

INCONTINENTIAE ET LIBIDINIS EFFECTUS:
Corpus, Opes, Animam, Ingenium, Famam, Virtutes, Debilitat, perdit, necat, impedit, inscit, auferit.

INCONTINENTIAE ET LIBIDINIS ANTIDOTA:
Lectio, Flagra, Preces, Confessio, Lympha, Labores, Portarum excubia, Christi praesentia, Paene.

A E D E S. Memoriae juvanda facti sunt, nec displicent: sed qui tu me hodie manu ducis, incipe Partheni, & explicata illa tuorum versuum aenigmata, ne cui Arabice locutus videaris. P A R T H. dimitte jam paucos hos Epicos: alios post subdam de NICETA meo, qui, nisi luxuriae malum ingens habuisset cognitum, non illud ad eum fuisset detestatus, ut cum summo dolore balbus esse maluerit, quam cum paratè voluptate impudicus.

C A P U T I I I.

Primum INCONTINENTIAE invitamentum OTIVM.

Nihil ad vitia seu discenda, seu committenda proclivius, quam otiosa vita. In ludo Vitii OTIVM Magister est & primarius doctor. Et ne mireris: Draco Otium canis lege, qui Otii damnati essent, capite mulcabantur. Otium capitale mulcaturum. Ad libidinem maxime trahunt.

Oria, mensa, libri, vaga lumina, verba, Sodales.

En, antesignanum OTIVM. Non est quod hic quidquam controvertamus; omnium vitiatorum usitatum pulvinar est Otium, quid ni etiam sit luxuriae? Et oraculum est, quod olim affirmatè Diogenes edens: Libido, inquit, est otiosorum negotium. Portentum est profecto, homo otiosus & castus, atque uti cognata sunt vitia, mentiri & furari, illico enim ego tibi furem ostendam, si tu mihi mendacum; ita profusus, proxima sibi sunt nihil agere, & male agere; tempus perdere, & Castitatem non retinere; oritari, & luxuriari. Ovidianum illud titissimum nolli:

Queritur Aegyptibus quare sit factus adulter & in promptu causa est; desidiosus erat.

A desidia pleraque libidinis incendia excitantur. Otium favilla libidinis. Atque utinam parentes & magistri hic attentè vigilent, suis ut torporem omnem excutiant. Exemplo praetèrens ille apud Satyricum:

at nunc

Post finem autumni medià de nocte supinum Clamosus juvenem pater excitat, accipe ceras; Scribe puer, vigila; causas age, perlege rubras Majorum leges, aut vitem posse libello.

Juvenal. sat. 14. vers. 137.

Magni Imperatores, cum male parere militem vident, aliquo Sen. ep. 56. labore compefcunt, & expeditionibus detinent. Nunquam vacat lascivire distracti. Revera,

Oria si tollas periere Cupidinis arcus, Contemptaq; jacent & sine luce faces.

Siquidem eodem magistro monente:

Quam platanus rivis gaudet, quam Populus unda, Et quam limosa, canna palustris, humos; Tam Venus oria amat.

Otiosus enim, uti verissimè Romanus Sapiens, non sibi Sen. ep. 55. vivit, sed quod turpissimum est, ventri, somno, libidini.

§. I.

Sed graviore tibi testes adduco. Mellissus doctor Bernartus: Sicut, inquit, per rimam sentina aqua la- S. Andrea. tener intrat & excrescit, donec navis per nauarum incuriam demergatur: ita ex otio atque ignavia cogitationes pravae, & concupiscentia multiplicantur, donec navis cordis, eis succumbens, in peccato periclitetur. Otii hostem capitalissimum scias fuisse Bernartum, qui seotio submonens: Omnium, Ep. ad frat. inquit, tentationum & cogitationum malarum colluvies est otium, otium,

EXCEL
SIS
VII
10

Pilae ca-
stissimae
exempla.

Compens-
tum opo-
ris.